

Egészségügyi hozzájárulás

Mindenképpen meg kell említeni, hogy a magánszemély 14 százalék egészségügyi hozzájárulást köteles fizetni az adóévben ingatlan bérbeadásból megszerzett egymillió forintot meghaladó összegű jövedelem esetén a teljes jövedelem után mindaddig, amíg a biztosítási jogviszonyában a Tbj.⁴ 19. § (3) bekezdése alapján megfizetett természetbeni és pénzbeli egészségbiztosítási járulék, az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló 2005. évi CXX. törvény 9. § (1) bekezdése alapján megfizetett egészségbiztosítási járulék, a Tbj. 36-37. §-a és 39. § (2) bekezdése alapján megfizetett egészségügyi

szolgáltatási járulék (a továbbiakban együtt: egészségbiztosítási járulék), valamint az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény 3.§ (3) bekezdés a)-e) pontban meghatározott jövedelmek után megfizetett százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás együttes összege a tárgyévben el nem éri a négyszázötvenezer forintot (hozzájárulás-fizetési felső határt).

A fizető-vendéglátó tevékenységet folytató magánszemély által fizetendő százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás a tételes átalányadó 20 százaléka, ha e tevékenység alapján a magánszemély nem minősül a Tbj. szerinti egyéni vállalkozónak.

DR. SZÉKELY ZSUZSANNA

⁴ A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.)

Egységes európai társasági adó – álom vagy valóság?

Az Európai Unióban az adópolitika - mint a tagállamok saját hatáskörébe tartozó döntési lehetőség - a nemzeti szuverenitás legfőbb pillére; ennek megfelelően valamennyi tagállam saját, önálló adórendszerrel rendelkezik. Amennyiben egy társaság több tagállamban is folytat gazdasági tevékenységet, akkor minden érintett ország adórendszerét kell ismerni, hiszen a 27 tagállam - ahány ház, annyi szokás - 27-féleképpen számít társasági adóalapot, eltérőek az adókulcsok, mások a kedvezmények és az elszámolási rendszerek stb. Ez a sokszínűség plusz költségeket is okoz a vállalkozásoknak, hiszen mindenütt helyi adótanácsadókat, adószakértőket kell fizetniük. Az Unió céljai között mind a gazdasági, mind pedig a politikai integráció szerepel, különös figyelmet kell fordítani az egyes adórendszerek harmonizációjára. Sok más adónemhez hasonlóan a társasági adóval kapcsolatban is történtek az Unióban egységesítési kísérletek; jelen cikkben ezen harmoni-

záció folyamatát szeretném vázlatosan bemutatni. Már a bevezető gondolatok között célszerű leszögezni, hogy az Európai Unió adópolitikájának egyik legfontosabb célja a közös adók létrehozásának az elkerülése, éppen ezért nem egységes adórendszer felállítására tett kísérletekről, hanem inkább adókoordinációról (harmonizációról) beszélhetünk.

Néhány szó az adóversenyről

„A modern gazdasági élet egyik meghatározó jelensége a termelési folyamatok internacionalizálódása s ennek keretében a gazdasági társaságok országhatárokon átlépő tevékenysége és mozgása, azaz az áru és szolgáltatás-kereskedelem hagyományos formái mellett leányvállalatok, fióktelepek, kereskedelmi képviselők alapítása külföldön vagy a vállalkozás központjának, székhelyének áthelyezése egyik országból a másikba, a gazdasági racionalitás, a világgpiaci méretekben folyó verseny követelményeinek megfelelően.”¹

1) Berke Barna, Fazekas Judit, Gadó Gábor, Király Miklós, Kisfaludi András, Miskolczi Bodnár Péter: Európai Társasági jog. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó. Budapest, 2002. 21. o.

Az utóbbi néhány évtizedben Európában - csakúgy, mint szerte a világban - a kereskedelem folyamatosan nemzetközivé vált, nyitottabbá váltak a belső piacok és megjelent az adóverseny problémája. Köztudott, hogy egy állam gazdasága a nemzeti tőkeforrásokon kívül jelentősen függ az országba áramló idegen tőkéktől, a külföldi pénzeszközök vonzása érdekében pedig az államok között az adóverseny szükségképpen kialakul. Ennek lényege tulajdonképpen az, hogy a külföldi tőkét megcélzó állam a versenytársaihoz képest jóval kedvezőbb adószabályokat alakít ki, és a rendszer elősegíti azt, hogy hosszútávon egy biztos adóbázisra tegyen szert. Bár az adópolitika az Unióban tagállami hatáskör, az adóversennyel okozott - akár negatív, akár pozitív - hatások országhatárokon nyúlnak át és közvetve az Unión kívüli földrajzi területekre is kihatnak. Éppen ezért közösségi szinten csak akkor élnek az adóharmonizáció lehetőségeivel, ha az egyes kérdések tagállami megoldása nincsen kellőképpen biztosítva. Itt szükséges azonban megjegyezni, hogy az Unió egyrészt nem rendelkezik jogkörrel adó megállapítására; másrészt ha rendelkezne is, nincs a tagállamok fölött álló központi adóztatási szerve. Az adóharmonizáció szempontjából sokkal inkább az a fontos, hogy az ún. négy alapszabadság (az áruk, a szolgáltatások, a személyek, és a tőke szabad mozgása) Közösségen belüli érvényesülése biztosított legyen. Ezt szolgálja többek között a lojalitás elve. Az Európai Unióról szóló Szerződés 4. cikke szerint az Unió és a tagállamok a lojális együttműködés elvének megfelelően kölcsönösen tiszteletben tartják és segítik egymást a Szerződésekből eredő feladatok végrehajtásában. A tagállamok a Szerződésekből, illetve az Unió intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket. A tagállamok segítik az Uniót feladatainak teljesítésében, és tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti az Unió célkitűzéseinek megvalósítását.²

Amennyiben egy gazdasági társaság az anyaország határain kívül szeretne befektetni, a tőkeelhelyezés helyszínének megválasztásakor sok körülményt kell figyelembe vennie. Ebbe a körbe tartozik a célország infrastrukturális kiépítettsége, a földrajzi elhelyezkedés, a jövőben ren-

delkezésre álló munkaerő szakképzettsége, a logisztikai lehetőségek, a munkabérek, az adott politikai rendszer/kormányzat stabilitása stb. Természetesen mindezekon felül nem elhanyagolható tényező az adott ország adórendszere sem. A leendő befektetőnek több tényezőt kell mérlegelnie a tényleges adóterhek pontos összevetésére ugyanis az adókulcsok önmagukban nem adnak teljes képet. Attól tehát, hogy egy országban nagyobb az adóterh, még versenyképesség szempontjából nem feltétlenül van hátrányban a konkurenciához képest. Jelen cikk tárgyánál maradván a társasági adó esetében külön-külön mérlegelni kell az egyes nemzeti adóalapok számítása közötti különbségeket, az adómentesség vagy adókedvezmények körét, az intézményesített adóhatóságok adóztatási folyamatát stb.

Társasági adó adókulcsok az Európai Unió tagállamaiban 2010. évben, %

Ausztria	25,0	Lettország	15,0
Belgium	34,0	Litvánia	15,0
Bulgária	10,0	Luxemburg	28,6
Ciprus	10,0	Magyarország	19,0 (10,0)
Csehország	19,0	Málta	35,0
Dánia	25,0	Németország	29,8
Egyesült Királyság	28,0	Olaszország	31,4
Észtország	21,0	Portugália	26,5
Finnország	26,0	Románia	16,0
Franciaország	34,4	Spanyolország	30,0
Görögország	24,0	Svédország	26,3
Hollandia	25,5	Szlovákia	19,0
Írország	12,5	Szlovénia	20,0
Lengyelország	19,0		

Fontos megemlíteni - bár nem kapcsolódik szorosan a társasági adó szabályozásához -, hogy az Unió megtölt minden olyan támogatást, amely a közös piacon a versenytorzítás lehetőségét hordozza magában. Ebbe a körbe tartozik a belső nemzeti norma, ha 1. állami részről nézve kedvezményes elbánást biztosít a jogosultjának a versenytárral szemben 2. a rendelkezés a Közösségen belüli piaci versenyt befolyásolja 3. adójogi szempontból a kedvezményes elbánás útján a kedvezmény jogosultja számára a fizetendő adót csökkenti. A tilalom azonban nem abszolút érvényű: a közösség más politikáiban kitűzött célokkal (kohézió, környezetvédelem, foglalkoztatás stb.) összhangban - természetesen meghatározott feltételek betartása mellett - engedélyezik az állami támoga-

2) Részletesen lásd az Európai Unióról szóló Szerződés egységes szerkezetbe foglalt változatát. Az Európai Unió Hivatalos Lapja. 2010. március 30. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0013:0046:HU:PDF> 2012.01.20.

tások nyújtását. Az Európai Bizottság feladata közé tartozik annak a megítélése, hogy egyes konkrét támogatások (vagy támogatási programok) megfelelnek-e a közös piaccal összeegyeztethető állami támogatás kategóriájának. A Bizottság előzetes engedélye hiányában új támogatási formát bevezetni, vagy már meglévő támogatást megváltoztatni nem lehet.

Adóharmonizációs folyamatok a társasági adó vonatkozásában

Az adóharmonizációval kapcsolatos szándék már az Európai Közösség 1957. március 25-én Rómában aláírt Alapító Szerződésében rögzítésre került. Ennek értelmében 1. a tagállamok a más tagállamból származó árukra sem közvetve, sem közvetlenül nem vetnek ki semmiféle olyan belföldi adót, amelyek magasabbak, mint a hasonló jellegű hazai árukra kivetett adók 2. tagállamok nem vetnek ki egy másik tagállamból származó árukra olyan belföldi adókat, amelyek alkalmasak arra, hogy közvetve más termékeket védjenek 3. a tagállamok hatályon kívül helyezik vagy módosítják azokat a Szerződés hatálybalépésekor hatályban lévő rendelkezéseket, melyek a fenti rendelkezésekkel ellentétben állnak 4. azokra az árukra, amelyeket valamely tagállamba exportálnak, nem adható nagyobb adó-visszatérítés, mint amilyen nagyságú adók közvetve vagy közvetlenül terhelték azokat 5. a forgalmi adókon, a fogyasztási adón és egyéb közvetett adókon kívüli adókra vonatkozó mentesítések, és más tagállamba irányuló kivétel esetén a visszatérítések, valamint más tagállamból való behozatal esetére kivetett kiegyenlítő illetékek csak akkor megengedettek, ha azokat a Tanács előzőleg - a Bizottság javaslatára - minősített többséggel meghatározott időre engedélyezte (95-98. cikkely).

Mint ismeretes, az Unió által a tagállamok társasági adóval kapcsolatos joga nincsen átfogóan szabályozva. A közösségi joganyag ezen a területen többnyire a több tagállamot érintő, határokon

átnyúló jogügyleteket érinti.³ Eppen emiatt a társasági adóra és osztalékadóra vonatkozó közösségi szabályozás fő célja a tagállamok között a tőke szabad mozgásának a biztosítása. A harmonizáció már viszonylag korán, 1963-ban elkezdődött, amikor is a Neumark Bizottság egy szakértői jelentésben kihangsúlyozta a harmonizáció jelentőségét a közvetlen adók területén is (Közvetlen - egyenes - adónál az adóalany megegyezik azzal a személlyel, akit gazdasági értelemben az adó ténylegesen terhel. Ilyen adó például a társasági adó vagy a személyi jövedelemadó. A közvetett adó esetében viszont az adóalany és az adóteher tényleges viselője elválik egymástól. Ilyen adó például az általános forgalmi adó, mivel itt az adót a termékértékesítőnek/a szolgáltatásnyújtónak kell megállapítani és megfizetni, azonban az adó annak áthárítása miatt a fogyasztót terheli.). Elképzelésük szerint a harmonizációnak három ütemben kellene megvalósulnia: 1. a forgalmi adók egymáshoz való közelítése, a jövedéki adók harmonizációja, valamint a kamat (osztalék) adóztatása 2. a közvetlen adók harmonizálása, valamint a kettős (többször) adóztatás elkerüléséről szóló egyezmények létrehozása 3. az adminisztráció megkönnyítése céljából egy közösségi adó- és pénzügyi bíróság felállítása, közös pénzügyi átutalási és információs rendszer kialakítása. Nagyjából ugyanilyen harmonizálási kísérletekre tett javaslatot 1970-ben a Tempel jelentés is. Az Európai Bizottság ezen két jelentés alapján tett előterjesztést egy társasági adózással kapcsolatos irányelv megalkotására 1975-ben, 1984-ben és 1985-ben, azonban mindhárom javaslat utóbb visszavonásra került, elsősorban a tagállamok határozott ellenállása miatt. Az 1990-es évek elejétől kezdődően azonban előtérbe került egy új adópolitikai irányvonal, melynek lényege, hogy fokozott figyelmet kell biztosítani a belső piaci működésre és a tagállami bevételek biztosítására. Az Unión belül a személyek, az áru, a tőke és a szolgáltatások szabad áramlása lehetővé tette és teszi ma is, hogy adóverseny alakuljon ki, ami tagállami szinten az adókulcsok csökkentésével az adóbevétel fokozatos csökkenéséhez vezethet. Eppen ezért szükségessé vált, hogy a tagállamok a gazdaságpolitikai döntéseiket a jövőben jobban koordinálják.

3) 90/434/EGK Irányelv a különböző tagállamok társaságainak egyesülésére, szétválására, részleges szétválására, eszközátruházására és részesedéscseréjére, valamint az SE-k vagy az SCE-k létesítő okirat szerinti székhelyének a tagállamok közötti áthelyezésére alkalmasandó adóztatás közös rendszeréről; a 90/435/EGK Irányelv a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről; a 2003/49/EK Irányelv a különböző tagállambeli társult vállalkozások közötti kamat- és jogdíjfizetések közös adózási rendszeréről.

Az 1991-ben alakult Ruding Bizottság egy független szakértői jelentést nyújtott be az Európai Bizottsághoz a társasági adó vonatkozásában, amelyben a kettős adóztatás általános gyakorlatának megszüntetésére, valamint a társasági adókulcsok 30-40 %-os sávban történő harmonizációjára tett javaslatot. Ebben a körben célszerűnek találta a társasági adómértékek minimumának és egy egységes társasági adóalapnak a megállapítását.

A Gazdasági és Pénzügyminiszterek Tanácsa (Council of Economics and Finance Ministers of the European Union, ECOFIN) Tanácsa 1997. december 1-jén fogadott el egy intézkedéscsomagot. Ennek egyik része az Üzleti Adózás Magartartási Kódexe (Code of Conduct for Business Taxation), amely nem kötelezően követendő jogi norma, hanem egy politikai jellegű kötelezettségvállalás. Ebben a tagállamok kijelentik, hogy nem vezetnek be olyan pénzügyi/adóügyi intézkedéseket, amelyek károsak a piacra nézve; fokozatosan megszüntetik az összes ilyen belső jogi normát; továbbá felhívják egymás figyelmét minden olyan nemzeti normára, amely a Kódex hatálya alá esik. Ebből az alkalomból a Bizottság iránymutatást dolgozott ki a Szerződés 92. és 93. cikkének a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatos intézkedésekre történő alkalmazásáról, és kötelezettséget vállalt arra, hogy a támogatási szabályokat szigorúan alkalmazza. A Szerződésnek az állami támogatásra vonatkozó rendelkezései a maguk részéről saját mechanizmusukkal szintén hozzájárulnak a káros adóverseny leküzdéséhez.⁴

A közös konszolidált társasági adóalap (CCCTB)⁵

Az elmúlt évtizedek egyeztetései során a társasági adózás vonatkozásában négy fő álláspont és ennek megfelelően ugyanennyi megoldás alakult ki. Az első szerint azon vállalatcsoportok, amelyek több tagországban is tevékenykednek, lehetőséget kapnak arra, hogy a vállalatcsoport székhelye szerinti adójog szerint állapítsák meg a társasági adó alapjukat (székhely szerinti adózás). A második lehetőség a tagállamok nemzeti adórendszerei helyébe lépő egységes társasági adóalap számítási rendszer és egységes adókulcsok alkalmazása (teljes adóharmonizáció). A harmadik megoldás egy konszolidált adóalap létrehozása,

amely felkínálja a lehetőséget a több tagállamban tevékenykedő vállalatcsoportoknak arra, hogy az egyes nemzeti adórendszerektől eltérően egy elkülönült, közös adórendszer alapján állapítsák meg adóalapjukat (közös konszolidált társasági adóalap). A negyedik lehetséges megoldás az egyes nemzeti adórendszerek fokozatos egymáshoz való közelítését javasolta akár az adóalap, akár az adókulcsok tekintetében (fokozatos, kötelező harmonizáció). A politikai egyeztetések eredményeként a CCCTB intézményének létrehozását szorgalmazók tábora látszik győzedelmeskedni.

Az Európai Parlament 2005-ben állásfoglalást adott ki Az *Európai Unió vállalkozások adózásáról: közös összevont társasági adó-alap* néven (2005/2120(INI)). Az állásfoglalás⁶ megfogalmazása szerint a belső piacon tevékenységet folytató európai cégek másik tagállamban történő beruházását vagy tevékenységét adózási akadályok, kettős adóztatás és magas megfelelési költségek nehezítik. A nyilatkozat rámutatott arra, hogy az Európai Unió belüli határokon átnyúló tevékenységeket folytató vállalatok adóalapja nemzeti szinten jelentősen eltérő, és ez olyan akadályokat támaszt, amelyek negatív hatást gyakorolnak a gazdasági növekedésre, valamint – mind a belső, mind a nemzetközi piacon – a vállalati versenyképességre. A társasági adó adóalapja tekintetében a tagállamok szorosabb együttműködése szükséges az adóügyi akadályok felszámolása érdekében. Elképzelése szerint a közös összevont adóalap megerősíti a nemzeti adóalapra vonatkozó reform szükségességét az új stratégia előmozdítása érdekében, biztosítva a vállalatok egyenlő kezelését, az ügyintézés egyszerűsítését és a költségek csökkenését, valamint elősegítve a beruházások növekedését, a vállalatok versenyképességét, a gazdasági növekedést és új munkahelyek teremtését. A nyilatkozatban a Parlament sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy néhány tagállam továbbra is elzárkózik az adóügyekben szükséges szorosabb együttműködés elől, annak ellenére, hogy a tagállamok között a társasági adó terén folytatott együttműködés az integrált irányelvekben kifejezetten meghatározott eszközök egyike; hangsúlyozza a belső piac szükséges, nagyobb integrá-

4) A Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatos intézkedésekre történő alkalmazásáról. Az Európai Unió Hivatalos Lapja. 1998. december 10. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:01:31998Y1210%2801%29:HU:PDF> 2012.02.01.

5) Common Consolidated Corporate Tax Base

6) <http://epa.oszk.hu/00800/00877/00981/pdf/02290234.pdf> 2012.02.04.

ciójához hozzájáruló közös, összevont adóalap elfogadásának fontosságát; támogatja a Bizottság javaslatát, és kifejezi azon meggyőződését, hogy a legalább két tagállamban székhellyel rendelkező vállalatok közös, összevont adóalapjának bevezetése – amely lehetővé teszi az európai szinten meghatározott közös szabályozás szerinti adóköteles jövedelem meghatározását és a társasági adó egyedi társasági csoportra vonatkozó alkalmazását – jelenti a legjobb megoldást a határokon átnyúló tevékenységet folytató társaságok előtti adóügyi korlátozások felszámolása tekintetében. Az állásfoglalás szerint a reform semmiképpen sem érinti hátrányosan a tagállamok adóügyekkel kapcsolatos alapvető előjogait, különösen az adókulcsok meghatározásának jogát; meggyőződése ugyanakkor, hogy a társasági adó harmonizációja megteremti a feltételeket az átláthatóbb állami és adóügyi politikák számára, és biztosítja a lehető legjobb tőkefelhasználást, a kettős adózás és az adózási kötelezettség kikerülése úgynevezett „tükrökép” problémájának felszámolását. Az európai szintű közös összevont társaságiadó-alap létrehozásának legmegfelelőbb biztosítéka olyan közös szabályozási keretrendszer meghatározása, amelynek egymást kiegészítő két alapvető eleme egyrészt az európai szabályoknak megfelelő közös adóalap létrehozása és az összevonás módszerének kifejlesztése, másrészt az adóalaprak az érintett tagállamok közötti részarányos megosztásának módszere, lehetővé téve a vállalkozások számára, hogy nyereségeiket és veszteségeiket összevont módon, az Európai Unió egészére kiterjedően állítsák szembe.

Az Európai Bizottság – hosszas előkészítés után – 2011. március 16-án terjesztette elő javaslatát a közös konszolidált társasági adóalapról szóló irányelvvel kapcsolatosan. A CCCTB egy egységes szabályrendszer, amelyet az Európai Unió területén működő vállalatok használhatnának az adóköteles nyereség meghatározására. Lényege, hogy az egyes vállalatoknak (vállalatcsoportoknak) a működésük által lefedett tagállamok egymástól jelentősen különböző nemzeti adószabályai helyett egy uniós szabványnak kellene megfelelniük. A rendszerben lehetővé tennék, hogy a társasági adó alanyai konszolidálják a

tagállamokban elért eredményüket, elismerve ezáltal a határon átnyúló tevékenységüket. A konszolidáció a vállalat vagy vállalatcsoport különböző tagállamokban keletkező eredményének (nyereségének/veszteségének) az összevonását jelenti, aminek eredményeként megállapítható az EU területén folytatott tevékenység egészére vonatkozó nettó eredmény. Ez szolgálna a vállalat vagy vállalatcsoport végső adóalapjának meghatározására, amelynek megfelelő része után minden olyan tagállamot megilletné az adóztatás joga, amelyben a vállalat tevékenységet folytat. A tagállami részarányok három egyforma súlyú tényezőt tartalmazó képlet alapján kerülnének megállapításra. A három tényező: 1. Eszközök. Minden befektetett tárgyi eszköz, ideértve az épületeket, repülőgépeket és gépeket. 2. Munkaerő. Munkaerő tényezőként két mutató lesz figyelembe véve: a bérköltségek és az alkalmazottak száma egyaránt 50 %-os súllyal. 3. Árbevétel. Ennek kiszámítására az áruk kézbesítési/rendeltetési helye alapján kerül sor. A szolgáltatások esetében ez az a hely, ahol a szolgáltatásnyújtás fizikailag megvalósul.

Az adóalap számításakor az Unió szektorspecifikus változatot kíván alkalmazni néhány területen (pénzügyi szolgáltatások, távközlés és szállítmányozás).

Megjegyzést érdemel, hogy a rendszer nem kötelező hanem fakultatív jelleggel működne. Ez a helyes megközelítés, hiszen azoknak a vállalatoknak, amelyeknél nem áll szándékukban nemzeti határaikon túlra terjeszkedni, így mindig csak egy adórendszer szerint fognak működni, szükségtelen átállniuk egy új rendszerre. Azok a vállalatok viszont, amelyek a CCCTB mellett döntenek legalább 5 évre kell a rendszert választaniuk. Valamely tagállamban fiókteleppel vagy leányvállalattal rendelkező nem Uniós vállalatok is alkalmazhatják az új rendszer az Unión belül folytatott tevékenységük tekintetében feltéve, hogy eleget tesznek az uniós vállalatokra vonatkozó jogosultsági kritériumoknak. A társaságok az elsődleges tagállamuk adóhatóságán keresztül intéznék az adóbevallásukat, és ugyanezen tagállam adóhatóság felelne a megfelelő ellenőrzések koordinálásáért, valamint a bevallás nyomon követéséért. Előfordulhat tehát hogy egy tagállami adóhatóság akár az Unió egészére kiterjedő tevékenységek adóztatását fogja ellátni; természetesen ez nem valósulhat meg szoros tagállam együttműködés nélkül.

Mivel a CCCTB kizárólag a társasági adó alapjával foglalkozik, az adókulccsal nem, így a tagállamok továbbra is maguk határoznák meg saját adókulcsukat, ideértve a rendszerben működő vállalatokra alkalmazott adókulcsot is. Ennek keretében az egyes tagállamok dönthetnek úgy, hogy amennyiben a nemzeti adójog szabályai által kiszámított társasági adóalap jelentős mértékben eltér a konszolidált adóalaptól, akkor a rendszerbe belépők vonatkozásában más adómértéket alkalmaznak a tényleges adóteher megőrzésére. Természetesen ez lehet a normál adókulcsnál magasabb, illetve alacsonyabb mértékű is.

Egyelőre még vita tárgya, hogy az uniós egységes adóalap bevezetése mikor valósulhat meg. A Bizottság javaslatát az Európai Parlamenttel történő egyeztetések után az Európai Unió Tanácsának egyhangú szavazással kell elfogadnia, ami azt jelenti, hogy a 27 tagállam bármelyikének vétója megakadályozhatja azt. Az irányelv egyhangú elfogadása esetén leghamarabb 2013-ban léphetne hatályba, de természetesen szükséges 3-4 év a tagállamok nemzeti jogrendszerébe történő integrálásához, így hatása csak a későbbiekben válna érzékelhetővé. A kérdésben leginkább azok az országok vannak várakozó állásponton, amelyek viszonylag alacsony adóterhei a befektetők szemében prioritást élveznek. Az viszont tény, hogy nem nagyon lehet egységes piacról beszélni, amíg az Unió 27 tagállama 27 különböző adóalappal a szélrőzsa minden irányába tart.

Konzekvenciák

Az adórendszerek összehangolása legfontosabb eszközének a társasági adó területén tehát a közös konszolidált társasági adóalap ígérkezik. Általánosságban elmondható, hogy az adóalap harmonizációnak ez a formája a nemzetek közötti összehasonlításban - ha csak áttételesen is, de - csökkentheti az egyes adókulcsokat, a fizetendő adóból

levonható kedvezményeket, az adóalap csökkentés meghatározott tételeit stb. Az egyes tagállamok alapos okkal aggódhatnak amiatt, hogy a társasági adóból származó rendszeres éves költségvetési forrás ezáltal kevésbé lesz előre programozható, és az adókulcsok közötti különbségek még inkább számottevővé válhatnak - tehát az adóverseny nemhogy csökkenne az egyes tagállamok között, hanem még inkább kiéleződne. Magyarország esetében további problémát okoz, hogy az önkormányzatok által kivethető helyi iparüzési adó kvázi társasági adónak tekinthető, ezáltal az önkormányzatok amúgy is szűkre szabott adótervezés lehetőségei még inkább csökkennének. Ki kell azonban hangsúlyozni azt is, hogy a CCCTB a külföldi befektetők számára sokkal vonzóbb piaccá teheti az Uniót. A jelenlegi 27 különböző szabályrendszerből álló európai struktúra bonyolult és költséges, viszont az egységes adóalap számításával és az adóbevallások egyablakos ügyintézésével az adminisztratív terhek érezhetően csökkennének.

Nem kétséges tehát, hogy a CCCTB jelentős hatással lesz az egyes országok versenyképességére: egyrészt nagyobb átláthatóságot biztosít majd az egyes tagállamok közötti tényleges adóterhet illetően, másrészt a tagállami adókulcsok különböző mértékben való meghatározása lehetővé teszi az adóverseny fennmaradását. Mint a korábbiakban már utaltam rá, Magyarországon a társasági adó mértéke a jelenleg hatályos szabályozás szerint a környező országokhoz képest (Csehország, Lengyelország, Szlovákia) kedvezőbb, elviekben tehát az új intézmény bevezetése serkenthetné a gazdasági növekedést, a kérdés azonban ennél jóval összetettebb. A társasági adó harmonizációjával kapcsolatban egyaránt hozhatók fel érvek pro és kontra; azonban annak eldöntésére, hogy valóban a független nemzeti adópolitika-e a versenyképesség fő mozgatórugója; a jövő fog választ adni.

DR. DARAI PÉTER

Kreditpontos rendezvények, konferenciák, klubok, könyvviteli továbbképzés, adóügyi szakkönyvek, letölthető anyagok, stb.

www.kompkonzult.hu